

УДК 616:61.119.35:25(890)

**НЕМАТОДОЗНА ІНВАЗІЯ ОВЕЦЬ В ГОСПОДАРСТВАХ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Пивоварова І.В., Чорний В.А.

Одеський державний аграрний університет

Вивчена паразитологічна ситуація щодо нематодозів овець в Одеській області. Вивчений нозологічний профіль основних нематодозів в особистих селянських господарствах. Застосування івермектину-10 при дворазовому застосуванні з інтервалом 14 діб обумовило високу ефективність при комплексних нематодозах овець.

Ключові слова: нематоди, вівці, гемонхоз, хабертіоз, диктіокаульоз, трихуроз, івермектин.

Вступ. Вівчарство забезпечує потребу народного господарства країни у вовні, шкурах ягнят, поставляє цінні харчові продукти – баранину, сало, а також молоко [1,2]. На теперішній час виробничий сектор продуктів вівчарства має тенденцію до утворення локально сконцентрованих приватних господарств, тому питання діагностики, клінічних та субклінічних проявів інвазійних та інфекційних хвороб має особливу актуальність.

Виробничий сектор не завжди має можливість постійного контакту зі спеціалістами. Це відображається на порушенні особливостей утримання та

годівлі. Паразитарні хвороби мають тенденцію до поширення і проявляються конкретно та в їх асоціаціях (паразитоценозах) [3].

Для вирішення цих нових питань, насамперед треба мати уяву про особливості епізоотології (вікову, сезонну, породні динаміки та нозологічний профіль паразитарних хвороб).

Літом 2017 р. до кафедри епізоотології та паразитології ОДАУ звернулися ряд господарств за допомогою. Періодично у овець віком 6 – 14 міс. спостерігаються наступні клінічні ознаки:

- втрата апетиту
- прогресуюче схуднення
- кашель, особливо в прохолодну погоду
- при перегонах, деякі тварини помітно відставали від стада
- двоє ягнят пало.

При огляді тварин було встановлено попередній діагноз: гельмінтна інвазія.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводились в особистих селянських господарствах Одеської області:

- СТОВ «Єдність» (100 вівцематок + 34 ягнят)
- СТОВ «Василівське» (30 вівцематок + 11 ягнят)
- ФОП «Русанове» (21 вівцематка + 8 ягнят)

Проведений повний гельмінтологічний розтин загиблих ягнят за методом акад. К. І. Скрябіна.

Копрологічні дослідження проводились безпосередньо в господарстві та лабораторії кафедри епізоотології та паразитології ОДАУ загальноприйнятими методами. А саме за методом Фюлеборна та методом Вайда. Всього було досліджено 83 проби.

Видове визначення яєць та личинок проводили згідно визначників та атласів.

Результати досліджень. Гельмінтокопрологічними дослідженнями та неповним гельмінтологічним розтином встановлено, що серед овець в господарствах Одеської області зареєстровано гемонхоз, хабертіоз, трихуроз та диктіокаульоз з різною екстенсивністю серед молодняка та дорослого поголів'я.

Ураженість молодняка та дорослого поголів'я овець гельмінтами

Вид збудника	Ягнята		Основні вівцематки		Місце локалізації
	Інвазовано, гол.	ЕІ, %	Інвазовано, гол.	ЕІ, %	
<i>Haemonchus contortus</i>	11	28,9	14	31,1	сичуг
<i>Chabertia ovina</i>	7	18,4	9	20	ободова кишка
<i>Trichuris ovis</i>	-	-	8	17,7	сліпа, ободова кишка
<i>Dictiocaulus filaria</i>	8	21,1	3	6,6	бронхи
Всього досліджено проб	38		45		

Слід зазначити, що найбільш високою серед ягнят була екстенсивність гемонхозної інвазії - 28,9 %, при чому трихуроз не реєструвався. На другому місці по екстенсивності виділяється диктіокаульоз (ЕІ - 21,1 %).

Серед дорослого поголів'я також найвищою була екстенсивність гемонхозної інвазії 31,1 %, а диктіокаульозом було уражено найменшу кількість досліджуваних тварин – 6,6 %.

Після встановлення остаточного діагнозу (нематодозна поліінвазія) вівцям всіх вікових груп була призначена дегельмінтизація препаратом із групи макроциклічних лактонів івермектин-10 в дозі 1 мл на 50 кг маси тіла одноразово.

Після проведення дегельмінтизації через 7 діб були проведені вибірково контрольні дослідження фекалій і зареєстровано поодинокі яйця стронгілідного типу в полі зору мікроскопа.

Тому була проведена повторна дегельмінтизація препаратом івермектин-10 у звичайній дозі через 14 діб після першої дегельмінтизації.

Висновки.

1. В господарствах Одеської області у молодняка овець у пасовищний період реєструється змішана нематодозна інвазія, яка включає гемонхоз, хабертіоз, трихуроз та диктіокаульоз із різною екстенсивністю серед вікових груп.
2. Лікувальна дегельмінтизація овець івермектином-10 є ефективною при дворазовому застосуванні препарату в дозі 1 мл/50 кг маси тіла з інтервалом 14 діб.

Список літератури.

1. Вагапов Р.А., Давудов Д.М., Гайрабеков Р.Х., Ауторханов А.Х., Ирисханов И.В. Продолжительность паразитирования нематод в легких овец при совместном заражении / Российский паразитологический журнал, 2011. - № 1. - С 40-43.
2. Евстафьева В.А., Мельничук В.В., Шаравара Т.А., Сиренко Е.В., Макаревич Н.А., Куценко Ю.П., Хлевная Г.С. Особенности эмбрионального развития яиц нематод *Trichuris skrjaeini* (Baskakov, 1924), паразитирующих у овец / Аграр. наука Евро-Северо-Востока / Федер. аграр. науч. центр Северо-Востока им. Н. В. Рудницкого, 2018. - т. 62 № 1. - С. 65-69.
3. Lindqvist A., Ljungstrom B.-L., Nilsson O., Waller P.J. The dynamics, prevalence and impact of nematode infections in organically raised sheep in Sweden / Acta veter. scand., 2001. - Vol. 42, № 3. - P. 377-389.

Нематодная инвазия овец в хозяйствах Одесской области. Пивоварова И.В., Чёрный В.А.

Изучена паразитологическая ситуация по нематодозам овец в Одесской области. Изучен нозологический профиль основных нематодозов в индивидуальных сельских хозяйствах. Применение ивермектина-10 при двухкратном применении с интервалом 14 дней оказало высокий терапевтический эффект при комплексных нематодозах овец.

Ключевые слова: нематоды, овцы, гемонхоз, хабертиоз, диктиокаулёз, трихуроз, ивермектин.

Nematode invasion of sheep in the Odessa region. Pivovarova I.V., Chornyi V.A.

The parasitological situation of sheep nematodes in the Odessa region has been studied. The nosological profile of the main nematodoses in individual farms was studied. The use of ivermectin-10 with a double application with an interval of 14 days had a high therapeutic effect in complex nematodoses of sheep.

Key words: nematodes, sheep, haemonchos, habertiosis, dictyocaulosis, trichurosis, ivermectin.